

LA VEU

Segurament em devia haver caigut alguna cosa per accident (unes monedes, un botó, no ho recordo gaire bé) i per això vaig decidir ajupir-me. Llavors, amb un proverbial sentiment de mandra i un cruixit als genolls, vaig esguardar sota el llit i allà la veig veure: arraulida, panteixant, neguitosa, com a l'espera d'alguna cosa. Era la Veu. Resulta que l'havia tingut tan a prop tota l'estona i jo ni me n'havia adonat. Durant anys, fidel a una tradició literària predominant que m'impel·lia a tenir-ne una, l'havia estat cercant sense èxit, però mai no se m'havia acudit mirar allà on, per una singular llei de la naturalesa (similar a la llei de la gravetat o al principi d'Arquimedes) van a parar tots els cossos que, per un motiu o un altre, s'extravien dins els límits d'una casa: a sota el llit. No sabia dir per què, però el cert és que sempre me l'havia imaginat diferent; potser més gran, o més petita, d'un color diferent (fúcsia?, verd?, marró?, lila?), amb una altra forma, qui sap si amb pèls per tot el cos, traient escuma per la boca o amb una orella al damunt del front. Però no era res d'això. Tot i així, no hi havia dubte que era ella.

—És que no em penses donar res per beure? —va inquirir, llavors, la Veu.

Vaig enretirar-me per deixar-la passar i me la vaig quedar observant uns minuts més. De debò era aquella la meua Veu? Amb prou feines passava el mig metre de

terra, era ranquejant, malgirbada, espúria, i tenia una expressió constant d'enuig, displicència o fàstic. D'alguna manera, me l'havia imaginat més digna, més subtil, menys feréstega, no ho sé, més amable.

—És clar que sóc jo, imbècil —em va dir ella com si em llegís els pensaments—. Quantes veus has vist sortir últimament de sota el teu llit?

Cap, tenia raó. El fet que no m'acabés d'agradar (o que no fos, en tot cas, tal i com jo m'havia imaginat) no volia dir pas que hagués de renunciar a la seva paternitat. Així, doncs, vaig anar a buscar alguna cosa per beure. Què solien beure les veus, però? Podrien prendre alcohol? Serien intolerants a la lactosa? O bé eren com els nens, que si bevien un glop de cafeïna ja no podien aclucar l'ull durant tota la nit? Vaig decidir-me pel tòpic de la clara d'ou, però aquelles no semblaven les preferències de la meua Veu. La cervesa, en canvi, sí que ho era. L'una darrera l'altra, se'n va empassar fins a cinc, i em va deixar la nevera sense provisions en cas que vinguessin convidats. Llavors, com si li haguessin donat corda, va començar a parlar i parlar. Aquella Veu, pel que semblava, tenia una borratxera d'allò més eloqüent. A mesura que s'enforollava cada vegada més jo vaig anar aïllant-me en els meus propis pensaments. Com serien les Veus dels altres escriptors? Serien més altes? Més primes? Menys aficionades a les substàncies evasives? Anhelava des de feia temps trobar-ne una, més per insistència dels altres que no pas per voluntat pròpia; professors d'universitat i tallers literaris primer, editors i gent del sector després, crítics i periodistes finalment, insistien que allò era el més important per a un escriptor. Havia publicat ja un parell de novel·les. Un parell de novel·les que havien passat pel món sense pena ni glòria, sense deixar empremta. M'havia arribat a conformar amb la idea que se-

ria un escriptor com tants d'altres, ni millor ni pitjor que la majoria, banal, prescindible, vulgar. Un escriptor que no aportaria res a la història de la literatura. Però ara, vaig pensar, tenia l'oportunitat que tot fos diferent. Vaig tornar a dirigir la meva atenció cap a la Veu i vaig veure que començava a capcinejar. Les cinc llaunes de cervesa eren allà, tentinejants, damunt la tauleta del menjador. Vaig collir-la entre els meus braços i la vaig menar al dormitori. El contacte físic amb la seva pell, més freda del que m'esperava, un punt gelatinosa i turgent, em va produir una sensació inhòspita. Vaig deixar-la descansar tant com volgués. Demà, sens dubte, ens esperava un dia de treball prolífic i apassionant.

L'endemà, em vaig llevar del sofà on havia dormit amb un desig indòmit d'escriure. Preveia una jornada densa, torrencial, una activitat frenètica, insadollable, pertinaç. De seguida, però, vaig topar de cap contra la realitat. Només proposar a la Veu el meu desig de posar-nos a escriure com més aviat millor (un conte, una novel·la, una peça teatral, tant se val) ella em va respondre amb una ganyota melindrosa i aspra, i un remugueig hostil que no deixava gaire marge a la negociació. Es va passar la resta del dia ajaçada al sofà, queixant-se de mal de cap i mormolant en veu baixa que no tornaria a beure mai més (cosa que, com vaig poder comprovar més endavant, no era ni de bon tros veritat). Si bé és cert que també podia haver-m'hi posat sense ella, ara que per fi l'havia trobat, em semblava que seria un pas enrere, una distracció estèril en el camí esperançador que em quedava per recórrer. Així que, com que teníem gana, vam encomanar un parell de pizzes per telèfon. Amb gran satisfacció per part d'ella, vam descobrir que el *peperone* era un dels seus ingredients preferits. No em va costar gens cedir-li'n tots els trossos que hi havia a

la meva. En acabat, vam deixar les capses buides sense recollir i ens vam quedar esmoreïts al sofà, xerrant d'això i d'allò. Ens ho vam passar d'allò més bé. Ho havia vist i ho havia llegit gairebé tot, fins i tot coses que jo ni tan sols sabia que existien (i que, francament, dubtava que algú ho pogués saber). Les hores van volar repassant paràgrafs de llibres, rememorant pel·lícules, recomanant-nos còmics mútuament. Tenia una memòria prodigiosa i una capacitat d'anàlisi crítica i subtil. També vam estar escoltant música: Tindersticks, Belle&Sebastian, Schubert, el que hi havia per casa. Vam fumar una mica d'herba i, ràpidament, ens va vèncer la son. Com que no volia que dormís al sofà, vaig desenterrar un vell *plegati* que tenia amagat i el vaig instal·lar enmig del menjador.

Tot i que la sensació de ressaca ja havia desaparegut, l'endemà vam continuar sense escriure ni una sola paraula. I no era que no tinguéssim temps; al contrari, teníem tot el temps del món (feia un any aproximadament, en una decisió que em va portar força maldecaps i que m'obligava a mantenir les meves despeses sota mínims, vaig deixar la feina en un bufet d'advocats per dedicar-me íntegrament a l'escriptura). Simplement, qualsevol pretext era bo per tal d'ajornar el moment d'enfrontar-se al full en blanc o a la llibreta: quedar amb tal amic o tal altre, veure una pel·lícula, anar a comprar el pa, el diari, cacauets, quedar-nos xerrant de qualsevol cosa fins ben entrada la matinada. L'un darrere l'altre, van anar descabdellant-se els dies sense tenir un coneixement precís de què n'havia fet. I si jo li comentava si no era una mica estrany que en tot aquest temps no haguéssim avançat gens ni mica en la realització d'algun projecte, ella adduïa que escriure només era un petita part de la feina que havia de fer un escriptor, com un iceberg que amaga nou desenes parts del seu volum sota l'aigua, i

que l'important era acomodar-se intel·lectualment, elucubrar sobre l'obra, prendre notes mentalment, erigir castells de vent, fantasiejar. Només si feia tot allò podria enfrontar-me amb garanties al paper i al bolígraf. També m'alliçonava de tant en tant sobre la importància de viure. Únicament si acumulava experiències memorables, podria escriure sobre coses que m'haguessin passat en realitat i així podria connectar amb els sentiments i les motivacions verídiques dels personatges i etc., etc. I tot seguit, em deia si volia una altra cervesa. Tot i que jo no acabava de treure'n l'entrellat, no m'atrevia pas a contradir-la, ja que estava clar que dels dos era ella la qui tenia més experiència i si volia fer alguna cosa diferent (i sens dubte que ho volia fer) no tenia altre remei que seguir els consells que m'amollava.

Un dia se li va ocórrer preguntar-me per què no la deixava sortir mai al carrer. És que m'avergonyia d'ella? Tenia por? La volia tenir amagada? Més o menys, era cert. No sabia com reaccionarien els altres. Què pensarien de mi? Que tenia una malaltia? Una infecció contagiosa? Que era un explotador, un empresari irregular? Un pervers? No recordava haver vist mai cap dels escriptors pels quals sentia admiració passejant la seva Veu amunt i avall, com si fos un gosset. Per què havia de ser diferent? Era el meu secret. Vaig intentar calmar-la tot dient-li que tampoc no es perdia res allà fora, que es conformés amb el que obtenia de la realitat a través dels llibres, de les pel·lícules, de la televisió. Llavors es va posar a plorar. Em va dir que era un porc, un cínic i un egoista, que no tenia en compte els seus sentiments. Així, doncs, vaig haver de portar-la a fer una volta. On havíem d'anar, però? Quines distraccions solien tenir les Veus? Passar-se l'estona en un locutori? Cridar enmig d'un camp de futbol? Establir-se en una reunió de veïnes

per criticar? Ràpidament, em va fer saber les seves preferències: volia anar a apreciar en directe totes aquelles dones esplèndides que fins ara només havia vist a les pel·lícules i a la televisió. A l'entrada del *peep-show* em van preguntar si aquella cosa era major d'edat i jo vaig haver de dir que sí —quina edat tenia, però? La meua? La de la data del seu descobriment? O molt més temps enrere? En tota l'estona, no va parar de saltar, riure i xalar, com un nen que estrena les sabates el dia després de Reis. Fins i tot van cridar-nos l'atenció un parell de vegades. Tenia una predilecció desfermada per les dones de procedència oriental i jo ni tan sols no ho sabia. En la meua ignorància, havia suposat que les Veus se sentien atretes per d'altres Veus, i que fins i tot podien arribar a tenir relacions entre elles. M'imaginava, posem per cas, la Veu d'en Robert Coover intimant amb la Veu d'en Franz Kafka i donant com a fruit la Veu bastarda i il·legítima d'en Quim Monzó. D'aquesta manera, les Veus s'agrupaven en arbres genealògics i famílies impossibles, conformant a grans trets les branques fonamentals de la Història de la Literatura Universal. També projectava escenes de sexe coral (les veus havien de ser d'allò més desinhibides, amb la llibertat d'expressió com a principi indestructible) entre les Veus d'en Sam Sheppard —que en aquest món no estava casat amb la Jessica Lange—, la Dorothy Parker o en Raymond Queneau (encara que estiguessin distanciats en l'espai i en el temps, això no importava), o bé llargues i fructíferes tertúlies literàries que s'embranchaven fins a altes hores de la matinada entre les Veus de Pla, Dostoievsky o Highsmith. Tot allò en una mena d'univers paral·lel, un món propi regit per les seves pròpies lleis i els seus propis principis. Però no, la meua Veu només semblava atreta pels assumptes de procedència oriental —i no em refereixo a la Veu d'en Kenzaburo Oé, precisament.

Al cap d'un parell de mesos sense fer cap avenç substancial, cap progrés en una direcció o una altra, vaig decidir plantar-me. Li vaig recordar que feia aproximadament un any havia abandonat la meua feina en un prestigiós bufet d'advocats per poder-me dedicar plenament a la literatura i que, si bé posseïa una mena de coixí, en cas de deixar d'escriure (o més ben dit, en cas de deixar de publicar) em quedava sense cap altra font d'ingressos. Ella va escoltar amb atenció tota l'estona, però jo crec que va ser el fet que li digués que no podríem anar al *peep-show* allò que la va convèncer definitivament. Així, doncs, vam abocar-nos a treballar junts. Bé, "junts" possiblement no és la paraula que defineixi millor allò que fèiem. Més aviat, ella duia la veu cantant (si se'm permet el comentari) i jo em limitava a traslladar, submís, les seves observacions a sobre el paper. Si algun cop (cosa que no succeïa gairebé mai) se m'acudia contradir-la o bé suggerir-li alguna cosa, ella es regirava assegurant-me que jo sol no era ningú, només un escriptor mediocre, sense personalitat, un comentari marginal a peu de pàgina, una lletra muda, un pronom personal sense cap persona o nom a qui fer referència. Un buit. Certament, quan volia, sabia com fer servir les paraules per ferir-te. En general, es comportava de forma mesquina, presumptuosa, arrogant, sovint fins i tot despòtica. També podia ser desordenada i caòtica. Tan aviat em podia despertar a mitjanit per fer-me escriure alguna idea (deia) que li acabava de passar pel cap com podia passar-se hores i hores abúlicament sense fer res, desitjant que s'escolés el temps per poder-se mirar un partit a la tele o jugar una estòlida partida de solitari a l'ordinador. Tenia el típic temperament de l'artista: conjugava moments d'eufòria exacerbada, durant els quals considerava no menys d'una magra injustícia que

no li concedissin el Premi Nobel per unanimitat, amb instants on ho veia tot fosc i seria capaç de llençar per la finestra tot el material desgranat fins aleshores. Va ser una experiència visceral, traumàtica, sísmica. La seva inseguretat i el seu capteniment capriciós van portar-me diverses vegades al punt del desfici. Finalment, però, al cap d'inesgotables canvis, girs i digressions, vaig aconseguir arrencar-li un esborrany més o menys fidedigne del que havia de ser la Nostra Primera Obra Personal.

Si no he entrat a valorar fins ara el contingut d'allò que vam escriure —i m'he limitat a comentar-ne els processos i les vicissituds, diguem-ne, externes— és perquè no sabia com descriure'l. No era que no m'agradés, no era que em semblés inversemblant o inaccessible (o massa tediós o massa transcendent), no era ni tan sols que no arribés a copsar-ne del tot el significat; simplement em costava de creure que tot allò fos meu. Tot i així, mantenia la confiança en la meua Veu. Si ella deia que era bo és perquè devia ser-ho. Tant se val que no hi trobés la bellesa i el sentit poètic que se suposava hi havia de trobar. Tant se val que utilitzés paraules que jo no hauria fet servir. Tant se val que no fos capaç d'entreveure'n l'argument. Ella tenia raó. La meua Veu anava un pas per endavant meu, i era lògic que a mi em costés una mica seguir-la. Potser no estava prou preparat. Potser no posseïa prou coneixements. Potser la meua formació no era prou àrdua, prou consistent. Amb aquest convenciment vaig portar l'original al meu agent, primer, i a l'editor, després. Ens vam quedar uns dies esperant la resposta. I la resposta va ser que sí. El llibre sortiria publicat a finals d'any. A tots dos els va semblar que allò era un pas endavant en la meua carrera, un salt incontestable cap a la maduresa. En rebre aquella notícia, ella i jo ens vam fondre en una

abraçada sincera, fraternal. I per primer cop, el tacte fred i lleugerament amfífic de la seva pell ja no em va semblar tan desagradós com al principi.

A partir d'aquí, van venir els moments més feliços que recordo de la meva vida. L'únic punt de conflicte va sorgir quan ella em va exposar que també volia aparèixer a la fotografia del llibre a la solapa, al costat meu. Jo vaig intentar convèncer-la que —per molt que el mèrit del llibre fos, en gran part, seu— un fet com aquell no s'havia produït mai (o com a mínim jo no en tenia constància en cap dels autors ni nacionals ni internacionals que m'agradaven) i que, per una tradició tan antiga com insondable, l'espai per a les veus estava reservat a la contraportada, on el crític literari o el periodista de rigor assegurava coses com “sens dubte es tracta d'una de les veus més consolidades del nostre país” o bé “emergeix dins el panorama literari actual amb una veu consolidada, pròpia”. A més, vaig afegir per mirar de fer-la desistir definitivament, la fotogènia no era pas el seu fort. Mai vaig saber prou quant de mal va fer-li aquest comentari. Durant els dies següents, va dedicar-se a contemplar obsessivament pel·lícules pornogràfiques rodades a l'Orient (*Belleses orientals*, *La venjança de Fuck-manchú*, *Les tailandeses campiones mundials del ping-pong*), aclofada al sofà i plorant en silenci, com si de cop i volta s'hagués adonat que allò eren tresors reservats als altres, als quals ella mai no podria accedir. Malgrat tot, semblava clar que aquella Veu també havia de tenir el seu cor. El cor petit i saltironejant propi de les veuetes.

Potser per això, el dia que feia un any des que ens vam conèixer vaig muntar-li una festa d'aniversari. Una festa privada, només ella i jo. I una festa sorpresa, ja que no s'esperava en absolut que jo pogués guardar

consciència d'una data com aquella, sota la creença estereotipada i no gaire lluny de la realitat que els homes mai no recordàvem aquest tipus d'efemèrides i eren elles (les Veus) les qui, immutablement, havien de tenir cura d'aquesta mena de detalls. Vaig preparar-li un menú tot fet a base de *peperoni* i li vaig regalar una gravadora perquè pogués enregistrar els seus pensaments encara que jo no hi fos present. Volia demostrar-li com n'estava de content amb ella. Si bé les vendes del llibre no eren particularment favorables —fins i tot una mica per sota dels meus dos llibres anteriors—, això no podia considerar-se un fracàs sinó tot el contrari, atès que (tal i com no es cansava de repetir-me) la bona literatura estava reservada únicament per a uns pocs privilegiats. En acabat vaig portar-li un pastís amb una espelma al capdamunt. Abans de bufar, li vaig demanar que pensés un desig. Tot i que no ens ho vam arribar a confessar mai,estic segur que tots dos vam pensar el mateix: que la nostra relació no s'acabés mai i es mantingués tan bé com en aquell precís moment.

Llavors va produir-se el terratrèmol. No va ser un terratrèmol físic sinó moral, però el terra es va convulsionar literalment sota els meus peus amb unes conseqüències igualment tràgiques i devastadores. Jo me'n vaig assabentar per una carta dels jutjats, però tothom ho deuria saber molt abans. Un escriptor semidesconegut, amb un parell de llibres sense èxit publicats fins aleshores, m'havia interposat una demanda per plagi. El primer que vaig fer va ser córrer a una llibreria per comprar-me aquell llibre. El títol (la meva única aportació significativa durant tot el procés) era diferent, però tota la resta era colpidorament igual. Es duplicaven les situacions, els diàlegs, fins i tot algunes comes i els punts. Crec recordar que em va caure el llibre de les mans (a càmera lenta,

com passa a les pel·lícules). Vaig tornar a casa i vaig suplicar a la Veü que em digués que tot allò era fruit de la casualitat. Però no ho era. Blanca com qui ha vist ressuscitar un mort, em va contar que temps enrere havia compartit la seva vida amb un escriptor incipient amb qui van publicar un parell de novel·les; poc després se'n va afartar, el va abandonar i va començar una nova vida. Al cap d'un temps em va trobar a mi, i la resta ja la sabia. I tot allò de despertar-se a mitjanit per escriure? I allò de la inspiració? De la veü individual, única? Era tot mentida? Un paper? Una actuació? Una farsa? El fet de quedar com un estúpid davant de tothom no em va doldre tant com la traïció d'aquella en qui més jo confiava. Un dia, en tornar a casa després d'una vista, ella ja no hi era. No havia deixat cap missatge, ni cap nota, ni cap cinta gravada. Res. S'havia evaporat. I en aquell mateix moment vaig tenir la certesa que no la tornaria a veure mai més.

Les evidències del judici eren tan grans que fins i tot un nen de vuit anys hauria pogut emetre el veredictes sense por a equivocar-se. L'editorial es va veure obligada a amollar una quantitat gens menystenible de diners. Jo vaig decidir abandonar l'escriptura. Vaig tornar al bufet d'advocats on havia treballat temps enrere i on, malgrat l'escàndol, em van rebre amb els braços oberts. Vaig optar per dur una vida normal, conformar-me amb les petites satisfaccions que oferia la vida del treballador honest i responsable. Si alguna vegada cometia la imprudència de pensar que potser podria tornar a escriure, jo mateix em contravenia dient-me que el món no em necessitava per a res, que no era més que un escriptor circumstancial, innecessari, i que el favor més gran que podia fer a la literatura (així com a mi mateix) era no tornar a escriure mai més. De la Veü, no en vaig tornar a sentir

a parlar. De vegades —això sí— si fullejava per atzar algun llibre d'un autor novell o relativament poc conegut, em semblava reconèixer-hi un estil vagament familiar, una música, un to, la repetició de certs elements i mecanismes subtils que em feien pensar si ella no estaria al darrere d'aquelles pàgines. Però, ràpidament, foragitava aquesta idea del meu cap. Fins que un dia vaig ajupir-me per recollir algun objecte que em devia haver caigut (unes monedes, un botó, no ho recordo gaire bé) i, sota el llit, vaig veure una cosa que no havia vist mai fins aleshores:

—Hola, sóc el teu Món Propi —em va dir—. Quan comencem?